

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

MIRA

Glasilo koroških Slovencev

Leto XXVIII.

V Celovcu, 24. malega srpana 1909.

Štev. 33.

Govor posl. Grafenauerja u državnem zboru.

Šolska mizerija.

(Dalje.)

Docela nemogoče je ljudem ali gospodom kolegom tukaj razložiti neznosne jezikovne razmere, ki vladajo na naših slovenskih šolah. Ves poduk na naših utrakvističnih šolah od a do ž je ves nemški. Naši slovenski otroci se podučujejo k večjemu prvi mesec po vstopu v slovenski, ali ne v pismeni, nego v narečju, to se pravi, ako imajo srečo, da dobe učitelja, ki zna vsaj v narečju ljudstva govoriti. Da bi se pri tem naučili pismene slovenščine, pa ni niti misliti.

Vzrok vam bom navedel tudi pri učiteljskem vprašanju. Poduk se razvije seveda v nemškem jeziku, kateri je otrokom popolnoma tuj. Kaj bi pa patentirani Nemci dejali na primer, ako bi bilo na Koroškem obratno, da bi razpolagali z učnimi sredstvi in učnimi močmi, da bi v nemške šole pošiljali samo take učitelje, ki niti besedice ne razumejo nemški? V 14 dneh bi gotovo izbruhnila upravičena revolucija pri Nemcih na Koroškem. Učitelji ne bi vzdržali dve uri v šoli, ker bi jih učenci ne razumeli. Kar pa Nemci zase odobravajo in kar tudi v polni meri uživajo, to hočejo krajšati in odrekati nam, ter nam tudi v resnici odrekajo.

Seveda manjšinske šole niso slepe muhe. Vlada ve, koliko je utrakvističnih šol, ve tudi, koliko sporov je nastalo radi tega, vlada ve, koliko peticij in rekurzov je bilo vloženih, ali njej je ljubo, da se obdrži na utrakvističnih šolah poneumnjevalni sistem, po katerem naj bi se Slovenci najprvo duševno pomorili, potem pa sploh izginili s sveta.

Po tem izvestju — stran 5 — je bilo 286 šol z nemškim učnim jezikom, 3 s slovenskim in 84 utrakvističnih. Povejte mi, kaj je pravzaprav utrakvistični učni jezik? Poznajo li gospodje kak jezik na svetu, ki bi bil utrakvističen? (Veselost.)

V čem pa obstoji utrakvistični učni jezik? Naši narodni in kulturni nasprotniki razsipavajo ta učni jezik povsod, kjer le morejo. Poslanec trosijo pesek v oči, včasih tudi kakemu ministru, da lahko germanizirajo naprej, dokler si ekscelencija še mane oči. In sedaj preidem k največjemu zlu, namreč k učiteljsku v Celovcu.

Učiteljske v Celovcu — največje zlo.

Izvestje, katerega imam tukaj, bi priporočal ekscelenci grofu Stürgkhu, da bi si ga naročil; ako mu pa primanjkuje denarnih sredstev, mu pa jaz posodim za to. Naslov je: „Die k. k. Lehrerbildungsanstalt“. Zavod je obiskovalo v šolskem letu 1904/05 161 dijakov in v pripravljalnem razredu 47. V štiritirzredni vadnici je bilo 158 učencev. Po narodnosti se razdele sledeče: V pripravljalnem razredu 36 Nemcev, 11 Slovencev; v I. letniku 47 Nemcev, 6 Slovencev; v II. letniku 34 Nemcev, 9 Slovencev; v III. letniku 31 Nemcev, 2 Slovenca, in v IV. letniku 28 Nemcev in nobenega Slovenca.

Koliko učiteljev je zmožnih slovenščine, ki bi mogli priti na utrakvistične šole, ako po oficialnem izvestju ni nobenega Slovenca v IV. letniku učiteljskega? (Poslanec dr. Benkovič: Kam pa ti izginejo pravzaprav?) Te germanizirajo in jih napravijo za naše najhujše narodne nasprotnike.

Tu moram poseči nazaj na nek nedostatek na tem zavodu. Slovenci si prizadevajo, da bi si iz svoje sredine pridobili učitelje. Pošiljajo za to tudi svoje najbolj zmožne sinove na učiteljske, ali gledati morajo, kako veliko od njih pade pri vzprejemnih izpitih z razlogom, da niso zmožni nemščine. To je tudi nemogoče, gospoda moja, dokler še nadalje obstoji sedanji sistem na utrakvističnih šolah. (Poslanec dr. Korošec: Ali znajo tudi utrakvističski?) To znajo samo Nemci. (Veselost.)

Pri vzprejemu naših dečkov na učiteljske se nam stavijo vse možne in nemožne zapreke. Ako kdo izmed njih ne pade pri izpitu radi neznanja nemščine, pade pa radi tega, ker ne zna peti. Na Koroškem je pač treba učiteljev, ki smatrajo petje za svoj glavni poklic in je gojijo; morda tudi marsikatero noč s petjem preženejo,

preživijo in prihodnji dan stopijo usposobljeni v šolsko sobo. (Poslanec Fon: V vzvišenem razpoloženju!) Da, v vzvišenem razpoloženju, pa s potrtnim duhom.

Slovenci na Koroškem smo zato, ker nas oblastnije že pri vzprejemanju naših otrok na učiteljske šikanirajo, česar pa ne zaslužimo, primorani naše dečke dati na kako drugo učiteljske. Na prvem mestu je tu mariborsko učiteljske in ravno oni učenci, ki v Celovcu niso napravili izpita, so v Mariboru po izjavi veščakov, učiteljev in profesorjev, jako dobri učenci in bodo tudi najboljši učitelji — (Poslanec Korošec: In peti znajo!) —, seveda samo za Štajersko. Za nas koroške Slovence so izgubljeni. Da ti učitelji znajo tudi peti, kadar so že praktično v službah, o tem ne dvomim, ker nam je petje takorekoč že prirojeno.

Dovolite mi razmere na učiteljsku še nadalje pojasniti. (Medklici.) Odkar je odšel iz zavoda profesor Apih, manjka ona posredovalna oseba, ki je posredovala med nemškimi in slovenskimi učenci, med učiteljstvom in Slovenci. Mesto profesorja Apiha, katero je že dve leti izpraznjeno, še do danes ni izpolnjeno in kakor čujem, bo prišel tja neki človek, ki poje nemško-nacionalni stranki visoko pesem. Slovenci so tedaj po krivdi Nemcev prišli v tak položaj, ki jim naravnost greni življensko eksistenco.

Beseda „Windischer“ je na Koroškem za vsakega Slovenca sramotilna, posebno iz ust izobraženega Nemca, ta beseda je domača pri nemških učencih zavoda po hodnikih in razredih, na cesti pa še posebno. Med odmori se je pogosto čulo rjojenje „Windischer“ iz zavoda. Ako se dva Slovenca na hodniku ali na cesti slovensko menita, takoj jima zadoni na uho „Windischer“.

Povodom ljubljanskih dogodkov so prišli dne 25. septembra 1908 v tretji letnik Nemci iz drugega letnika in so povpraševali, koliko je „Windischerjev“ notri. V tistem času je prišel nek dijak iz tretjega letnika v drugega, da bi govoril z nekim tovarišem. Na vratih so mu pa zabranili vhod ter kričali: „Hinaus, du windischer Hund, du windischer Fallot!“

Podlistek.

Ljubljanskemu Ivanu v spomin.

(Poslal koroški narodnjak.)

Župan ti ljubljanski,
vitez vseslovanski,
mrzlih duš gospod!
Slušaj, kaj o slavi
tvoji in naravi
čuje se povsod:

Mohamed si gmanjski,
jezik tvoj je kranjski;
tvoj poklic: Agent.
Ljudstvu banke dati,
v bankah ga poznati,
vedno si kontent.

z Ljubljanice Ljubljano
bodi to priznano —
si napravil ti.
Mirno se pa vpraša:
„Li slovenska kaša
v mestu zdaj zori?“

Ni li kmet še tisti,
ki Vam brez zavisti
živež v mesto da?
Ti pa kot poslanec
mišliš: „Kmet zaspanec
naj se nam podá.“

Znaš zelene mize,
ne pa kmetov krize,
ne njih bol in žal.
Nisi na Dunaju
v ministerskem gaju,
„roko v tace djal?“

Taco, ki nas tepe,
prazni naše žepe,
v času si častil,
ko slovenski narod,
v skrbi za svoj zárod,
slaven boj je bil.

Si postave lepe,
te značaj tvoj tepe,
grize tvoj poraz.
Ptič si, ki prepeva,
s petja pa odmeva:
„Narod, ta sem jaz!“

Hlepen časti, slave;
to je znak narave,
ki je tvoja last.
Narod tvoj so tvoji
liberalni roji,
ljudstvo naj gre v past.

Slab si ti računar
slabši kot Podjunar,
ki priprost je kmet.
Ti poznaš Ljubljano,
„Peterburg“ in slano,
jaz poznam pa svet.

Bodi le prepričan,
narod naveličan
liberalnih fraz,
bode te „Heilpane“! —
naj kar hoče stane —
vrgel ven na mraz.

Tam boš ti odpiral
oči in se oziral,
kje kumpaj je tvoj,
ki s teboj razdiral
je in tud umiral,
bode — Hofrat Ploj.

Bog ohrani!

K stoletnici avstrijskih junakov spisal Janez Stana.

(Konec.)

Kakor pri Naborjetu, tako so se borili slovensko-hrvatski junaki proti Francozom na Predelu. Trdnjavica Predel leži na najvišjem obronku med Zgornjimi Rutami in vasjo Predel.

Predel je stražila tedaj ena stotnija Slujskih graničarjev. Poveljeval ji je stotnik Herman pl. Hermansthal. Na trdnjavici je bilo 10 topov. Trdnjavica sama je bila slaba in skoraj ni zaslužila tega imena. Bila je le lesena zgradba, takoimenovan „Blockhaus“.

Dne 15. majnika popoldne je prišla avantgarda francoske divizije „Serras“ pred trdnjavico in jo je tri dni neprenehoma obstreljevala. Ako-ravno je trdnjavica vsled obstreljevanja mnogo trpela, vendar se je posadka junaško branila v kljub temu, da jo je sovražnik večkrat pozval, da se naj vda.

S podvojeno ljutostjo so začeli Francozje dne 18. majnika trdnjavico zopet obstreljevati. Izdajalec je vodil francoske kolone med zarezami in v zavetišču skal, in tako se jim je posrečilo, prodreti čisto blizu trdnjavice. Pripravili so se na naskok.

Ob dveh popoldne je ukazal general Serras naskok na trdnjavico od vseh strani. 3000 Francozov je navalilo na 200 Avstrijcev.

Junaško so se branili našinci, pa preveliki premoči so se morali kmalu umakniti v notranje prostore, kjer so se trdovratno branili.

Pozdrav „Heil!“ je veljal do sedaj še vedno za strankarski pozdrav politične smeri, vsekako velja na Koroškem kot geslo vsakega strogo nemško čutečega somišljenika. Postalo pa je splošna navada, da se dijaki tega zavoda pozdravljajo z jako glasnim „Heil!“

No, tega bi dobrosrčni Slovenci še ne smatrali za izzivanje. Bolj sumljivo se jim pa mora zdeti preudarjeno in sistematično izzivanje s „Heil“-klici po hodnikih in med odmori. Ker so pa Slovenci seveda navezani tudi na razred in pa na hodnik, bi se tedaj morali na nje ozirati nemški kolegi, ali se bolj ozirajo na nemške profesorje, ko pa na svoje slovenske tovariše. Profesorji pa protežirajo izzivajoči „Heil!“ in ga rabijo kot glasen pozdrav.

Učitelj telovadbe Kofler sistematično navaja dijake na to, da se pozdravljajo s „Heil!“ Dne 9. decembra 1908 so učenci pri profesorju Slugi med uro kričali „Heil!“, ne da bi bili dobili za te kak ukor. — (Čujte, čujte!) Dne 25. septembra 1908 so pri profesorju Pausingerju skoro vsi učenci klicali profesor Pausingerju „Heil!“. To uro bom pozneje posebej obravnaval in dokazal, kako oddaljen je pozdrav „Heil!“ od brezpomembnosti.

Črno-rdeče-žolti trakovi na klobuku in v gumbnici, ravno take verižice, Südmarkini znaki in znaki nemškega Schulvereina so pri dijaki in deloma tudi pri profesorjih tako v navadi, da kdor jih nima, ga že sumničijo, da drži s Slovenci in klerikalci. — Nemškonacionalni svinčniki, obrambni kolki z napisom: „Erinnerung an den windischen Überfall am 23. September in Laibach“ gredo iz roke v roko pri nemških dijakih.

Ko so pred nekaj meseci zbirali v I. letniku denar za zvezke in je nekaj vinarjev preostalo, so z dovoljenjem profesorja zbirali naprej za nemški Schulverein, za kar jih je profesor Fürpaß še posebno pohvalil. Zbirati je ustal slovenski dijak, ki se večini ni mogel ustavljati. Fürpaß se je sam izrazil, da dá eno krono za nemški Schulverein.

Ko je bilo meseca sušca zavodu naznanjeno, da se v hotelu Trabesinger shaja veliko število nemških dijakov, so profesorji sprejeli opravičbo dijakov, da so imeli pogovor v zadevah nemškega šulferajna. (Živahni medklici. Govornik govori nato slovenski in nadaljuje nemški.) Iz mojih dosedanjih izvajanj so gospodje lahko posneli, da na nobenem drugem učiteljsku ni slabih in bolj nedostatnih razmer, kakor so ravno na celovškem. (Medklici. Poslanec Widholz: Ali je govor zdaj končan?) O ne, to je majhen začetek. (Poslanec Choc: Drugi teden boste nadaljevali!) Cel prihodnji teden bom izpolnil, če bo tako prijetno domače, kakor danes. (Medklici.)

Poslanec Grafenauer (govori nato zopet slovenski. Medklici. Poslanec Šusteršič: Kje je Stürgkh? Poslanec Freundlich: Slovenski se uči, da bo to razumel!) Saj mu morem takoj povedati. (Klici: Kje je Stürgkh?) Odpotoval je.

Iz teh mojih izvajanj so mogli gospodje posneti, da če vladajo take razmere na učiteljsku jezikovnomešane dežele, nam Slovencem ni mogoče dobiti zadostno število učiteljev za naše šole,

Z metanjem smolenih vencev se je posrečilo sovražniku užgati trdnjavo. Ogenj in dim sta onemogočila vsako nadaljno brambo v trdnjavi. Oblegancem ni preostalo drugega, nego prepustiti se plamenom ali pa izročiti sovražniku orožje. Stotnik Herman je vprašal že močno skrčeno posadko, če se hoče še nadalje braniti ali pa se vdati Francozom.

„Raje smrt kakor pa se dati ujeti!“ je bil odgovor pogumne posadke.

Omeniti moramo, da je podkralj Evgen takoj po padcu Naborjeta poslal na Predel 13 ujetih avstrijskih vojakov, od katerih je bil vsak ranjen. S parlamentarjem so morali k predelski trdnjavi.

Podkralj je menil, da se bo posadka ob pogledu ujetih ranjencev prestrašila in sprejela ponujen časten odhod. Podkralj se je zmotil.

„Tako hočemo torej, otroci moji, pokazati sovražniku, kako avstrijski vojaki umirajo!“ je nagovoril stotnik Herman svoje vojake.

Nato se je odkril, vzdignil roke proti nebu in molil z močnim glasom: „Veliki Bog nad nami, odpusti meni in mojim vojnim tovarišem naše grehe in sprejmi nas milostljivo v svoje kraljestvo!“ Vsi so se zaznamovali z znamenjem svetega križa. S klicem: „Za cesarja in domovino, hura!“ je udrla pogumna četa s poveljnikom na čelu na Francoze. Sovražnik ni vzdržal izpada in se je moral umakniti; toda mala četa je bila kmalu od vseh strani obkoljena, branila se je pa pogumno do zadnjega moža.

Sto let že krije gomila kosti v boju za avstrijsko domovino padlih hrvatskih in slovenskih junakov. Veliko se je v tem času spremenilo v

namreč za tiste, kakor jih gospod deželni šolski svetnik koroški imenuje utrakvistične šole. (Govornik govori slovenski in nadaljuje potem nemški.) Gospod predsednik! Obračam se do Vas s prošnjo, da zaključite, ker je čas že precej pozen (veselost), to sejo s pravico, da smem svoj govor v prihodnji seji nadaljevati. (Živahno ploskanje.)

Podpredsednik Pernerstorfer: Nimam nič proti prošnji gospoda govornika. (Ploskanje.) Prekinem razpravo.

Kam gremo na počitnice? Na Gorenjsko! Svoji k svojim.

Bližajo se počitnice, čas, v katerem se vsak rad razveseljuje in razvedri. Marsikateri Slovenec in Slovenka premišljujeta, kam naj gresta letos na počitnice. Vsako leto nas je vabila naša krasna gorenjska stran, letos pa naj ima to vabilo dvojno moč in veljavo. Odkar teče bohinjska železnica, so Gorenjci zelo napredovali. Pričelo se je veselo prometno tekmovanje. Starejše hotele so večinoma povečali ali prenovili. Tu omenimo le hotel „Mangart“ v Ratečah, „Razor“ v Kranjskigori, „Šmerc“ in „Triglav“ v Mojstrani, „Triglav“ na Jesenicah, popolnoma moderniziran hotel in penzijo „Dobrava“ na Blejski Dobravi pri Vintgarju. Bled sam danes lahko mirno tekmuje z drugimi večjimi kopalšči. Fini hotel „Toplice“, dobro znani hotel „Triglav“ gosp. Peternela, krasno prirejeni hotel „Petran“, na novo sezidani veliki hotel „Evropa“ in cela vrsta restavracij in vil spričujejo, kako velike korake dela na Bledu tujski promet. O Bohinju, kateri je tudi po zimi izkazal svojo privlačno silo, nam pa od vseh strani dohajajo priznanja in sicer tudi od odličnih tujcev, ki vsi hvalijo izvrstno postrežbo. Tu je v novejšem času nastala cela vrsta hotelov, ki se vsi izvrstno vodijo. Krasna hotelska skupina „Triglav“ bode, kakor čujemo, letos gostila odlično tujo in tudi domačo gospodo, ker se je tudi že dosti odličnih Slovencev oglasilo, tu nas torej pričakuje izborna zabava in izvrstna kuhinja. Hotelir g. Seidel je najel za sezono dunajskega kuharja, njegova izvrstna, pristna vinska klet je pa že itak priznana. Cene so izdatno znižane. Cela penzija od 7 K naprej. To domače podjetje moramo vsi podpirati, ako smo rodoljubi. Zakaj bi šli v tujino, v starikave in semtertja prav zanikerne in drage gostilne, ko je vendar doma tako krasno in lepo? Izvrstni hotel „Rodica“, „Markez“, „Bistrice“, „Mencinger“ in v najnovejšem času tudi hotel in penzija „Turist“, ki nudijo tujcu in domačinu v Bohinjski Bistrici vse to, kar bi dobili drugod in morebiti še veliko boljše in cenejše. G. Ravhekar je letos hotel „Zlatorog“ popolnoma dogradil in njegova hotelska skupina na koncu Bohinjskega jezera in v bližini Savice ima tako znamenito in divno lego, da jo tudi v tirolskih planinah le redkokje najdemo. Tudi drugod po Gorenjskem se je mnogo zidalo in popravljalo in vidi se, da naši domačini res z zdravim razumom in veseljem pripravljajo vse za letovičarje. Omenimo naj le še hotel „Legat“

avstrijski armadi, staro junaštvo in trdno zaupanje v Boga pa ste ostali kot podedovani čednosti avstrijske armade. Kakor pred sto leti so se naši vojaki tudi še pozneje skazali kot pravi junaki, kot avantgarda avstrijske vojske in so priborili celi naši armadi občudovanje in spoštovanje celega sveta. Junaški duh živi še tudi dandanes v slovenskih sinovih, ki nosijo sabljico pripasano.

Rozika je ostala do smrti sama. Vsako leto je prišla 17. majnika, na obletnico smrti svojega ženina, junaškega Jurija Sekuliča, v Naborjet, da je položila na gomilo padlih junakov šopek lastno-ročno nabranih planink, Juriju najljubših cvetic; pomolila je za njegovo in vseh padlih junakov duše. H koncu je vselej tiho zapela staro cesarsko pesem: „Bog ohrani nam cesarja, nam Frančiška dobrega!“

Našel sem Roziko 17. majnika 1879 kot staro ženico v Naborjetu na gomili, ki jo sedaj krasi lep spomenik, ko je ravno opravljala svojo pobožnost. Pripovedovala mi je tudi svojo zgodbo. Naslednje leto pa je ni bilo več. Preselila se je v drugi svet.

Mladinska knjižnica. Za sedem krajev ima slovenska, krščansko-socialna Zveza še mladinskih knjižnic (knjige večinoma za šolarje) na razpolago. — Naj se tisti, ki želijo imeti mladinsko knjižnico, takoj prijavijo. — Mladinska knjižnica se da zastonj, samo poštni stroški se povrnejo. *Slov. kršč.-soc. Zveza, Celovec, Kosaranske ulice 30.*

v Lescah, „Šturm“ v Poljčah, „Bastl“ in „Kunstelj“ v Radoljici. Letos bomo tudi v mnogih gostilnah uživali uspehe ljubljanskega gostilničarskega tečaja, pri katerem je bila udeležena večina boljših gorenjskih gostilen.

Rekli smo, da mora Gorenjska imeti letos dvojno privlačno silo. Eno privlačnost smo že omenili s tem, da smo opozorili na velik napredek naših gorenjskih hotelov in gostilen, druga moč, ki nas mora pa z elementarno silo napotiti na Gorenjsko v letovišča, so politične razmere, v katerih živimo. Naša dolžnost je, da se ne vsilujemo v tuje kraje, kjer nas ne marajo in zaničujejo in da podpiramo v prvi vrsti domačo podjetnost, ki mnogo trpi pod sedanjimi napadi naših nasprotnikov. Gorenjska naj postane letos shajališče slovenske inteligence iz vseh slovenskih krajev, potem bomo šele preverjeni in prepričani, kako lepa je naša domovina in kako prijetno se da v njej živeti. Torej na svidenje na Gorenjskem!

Torba za nasprotnike.

Nemška učenost je res že taka, da jedva moreš razločevati med učenjakom in — norcem. Če tega ne verjameš, vzemi v roko „Tagespošto“, menda od 7. t. m., in beri podlistek. Tam pripoveduje nekdo, da so doslej učenjaki pravili, da je ime „Gradec“ slovenskega rodu, iz besede grad, ki pomeni kakor „Gradišče“ z ograjo zavarovan kraj. Zdaj se je pa našel neki „učenjak“, ki je na drobno in debelo dokazal, da so bile vse te razlage abotne in krive, in da je ime Gradec čisto nemško in sicer iz besede „Kreuz“, pa seveda ne pomeni ta beseda „križa“, ampak kraj, kjer so nekdanji Nemci kurili — kres! — No: zdaj pa vemo, česar hočemo, kaj je resnica v učeni glavi nemškega učenjaka; verjeli tega seveda ne bomo še tako hitro, bojimo se pa, da bode isti ali kateri drugi „učenjak“ nastopil in bo začel trditi, da sploh Slovencev nikoli na svetu ni bilo in da so vsi lažnivci, ki trdijo, da so nemški velikani Dobernig, Metnitz, Plavec, Pepe Koschitz, Achatz itd. že izza našega prvega očeta Adama pristne nemške krvi. Saj je nekaj takega poskusil pred nekaterimi leti neki ljubljanski učitelj telovadbe Julius Schmidt, ko je trdil, da so privandrali naši predniki sem od Spodnjega Rena, Trebnje da ima ime od Trier-a, Boč pa od Monslak-watsch! No, mož je dobil res tako izdaten zadnji slog te čudne besede preko ušes, da je hitro dejal zopet jezik za zobe in zdaj raje grbaste in kruljave otroke tistih slovenskih starišev, ki jih menda nikjer ni bilo in ni, zravnjuje. Nekaj takega je pregrešil pred leti imeniten nemški politik in učenjak Hermann Wallwich, ko je v knjižici o mestu Toplice na Češkem z roko do srede zemlje in do vrha sedanjih nebes sezajočo pristno nemško temeljitostjo dokazoval, da beseda „Toplice“ niso kraj, kjer izvira „topla voda“ iz zemlje, ampak, da je ta beseda ukradena iz — keltščine. Ti in enaki možakarji so gotovo vsaj enkrat prečitali knjižico Jaritz-ovo, ki je pred blizu 70 leti, pa brez sedanje nemške nadutosti, izvajal na sličan način nemška in slovenska imena, a pri tem ustrelil nekaj krasnih kozlov, ki jih smemo še zdaj šteti med najboljše dovtipe. Tako je na pr. razlagal ime „Deutsche“ tako-le: Nemci so prišli med Slovence in davke zahtevali. Slovenska para je dal, pa Nemeč je prišel spet in spet, pa ni vedel drugega reči nego le: „Dajte še“ — in Slovenec mu je zato dal to ime! No, nekaj resnice je pa morda tudi vendarle v tem — dovtipu — to nam kaže zgodovina in vsakdanja izkušnja. — Pred par leti je neki nemški modrijan v graškem listu (in „Tagespost“ in „Tagblatt“ sta najslavnejša komposte te vrste) učil, da so Slovenci skovali besedo „Nemškutar“ iz madžarskih besed „nemet“ (Nemeč) in „kutija“ (pes, kuža), da je torej to staro slovensko ime najnovejši plod slovenskega slovstva. Pa čemu bi še dalje našteval take plodove preimenitne nemške učenosti? Saj vidimo sleherni dan, kako se naši brezštevilni „Nemci“ slovenske krvi bahajo s „pristnim“ svojim „nemštvom“; še pred par tedni smo čitali v „Tagespošti“, ko je umrl v Gradcu vladni svetnik F. Kosicik, da je bil ta mož sin „prastare pristne nemške rodovine“ — mi pa smo dobro poznali njegovega očeta, ki je umrl le par mesecev pred sinom in je do smrti s Slovenci govoril v tisti slovensčini, ki se jo je naučil od svoje matere in očeta v rojstni vasi pri — Novem mestu na Dolenjskem! Ti ljudje se menda sramujejo svojega rodu, svojih poštenih slovenskih prednikov in bi tako radi pokončali vsak sled za seboj — kakor lisica z repom — ako bi bilo to mogoče. Povsod in v vseh narodih pa velja odpadnik, in še posebno, kdor zaničuje svoje prednike, za najpodlejšega poturico in to

je potrdil sam pokojni dvorni svetnik Palla — po rodu Poljak (Wasserpollak), ko je izustil z vsem svojim močnim poudarkom nepozabne besede: „Ti ponemčeni Slovenci so vsi za nič“.

Koroške novice.

Družba sv. Cirila in Metoda in pogodba s šolskim društvom. Pravi liberalci brez laži živeti ne more. Razpustitev celovške podružnice Ciril-Metodove družbe in ustanovitev podružnice našega domačega „Slovenskega šolskega društva“ ljubljanske liberalce silno boli. Zato se sedaj lažejo, da je dr. Brejca prelomil pogodbo, ki sta jo baje ti dve društvi glede medsebojnega delovanja sklenili. O „pogodbah“ imajo ljubljanski liberalci kaj čudne pojme: Resnično, celo pisano pogodbo z Nemci so tajili, dokler se jim ni na mizo položila, tukaj pa zopet o pogodbi fantazirajo, kljub temu da so uprav oni od nas jim ponujano pogodbo odklonili! Med družbo sv. Cirila in Metoda ter slovenskim šolskim društvom ni nobene pogodbe, ker jo družba sv. Cirila in Metoda ni hotela in jo je naravnost in popolnoma odklonila! Zato smo pa Korošci popolnoma prosti napram družbi in smemo snovati podružnice svojega šolskega društva, kjer sami hočemo. Kakor smo sami podružnice Ciril-Metodove družbe svoj čas osnovali, tako jih tudi lahko zopet razpustimo in na mestu njih osnujemo podružnice šolskega društva. To je zavsem naša reč in si od liberalnih študentov in doktorjev ljubljanskih ne damo prav nič komandirati. Pri nas ima samo tisti govoriti, ki res dela, za prazno zabavljanje in zgago pa ni prostora.

Za „Narodno šolo“ v Velikovecu so darovali č. gg. duhovniki velikovške dekanije, zbrani na pastoralni konferenci v Velikovecu, 23 K. Vivant sequentes!

Deželni predsednik baron Hein pojde baje v jeseni v pokoj. Tako poroča „Slovenec“.

Dekoracija spomenika cesarice Marije Terezije. V torek, dne 20. t. m., so prikorakali ob 3/4 na 6 zjutraj s tukajšnjo vojaško godbo na čelu gojenci I., II. in III. letnika Marije Terezije vojaške akademije v Dunajskem Novem mestu peš, deloma na konjih na novi trg pred spomenik Marije Terezije. Navzoča sta bila ekselencia feldmaršallajtnant Karol pl. Terntzansky iz Požuna in vojaški postajni poveljnik, generalni major Hess z deputacijami štabnih in nadčastnikov garnizije. Poveljnik akademije feldmaršallajtnant baron Giessl je imel krepak nagovor, v katerem se je spominjal ustanoviteljice vojaške akademije, cesarice Marije Terezije in je položil k spomeniku lep lovorov venec. Gojenci so nato defilirali pred generaliteto in odkorakali na vojaško vežbališče k vojnemu vaju s tukajšnjo garnizijo. V sredo so počivali. V četrtek so imeli ostre strelne vaje pri Glinjah. V soboto se odpeljeta I. in II. letnik s posebnim vojaškim vlakom nazaj v Dunajsko Novo mesto. III. letnik bo odkorakal deloma peš deloma na konjih čez Ljubelj, skoz Kranj in Ajdovščino v Pulj k taktičnim vajam.

Planinci, pozor! V četrtek, dne 5. velikega srpana, napravijo nekateri člani slov. planinskega društva izlet na Obir. Zbrali se bodo in prenočili prejšnji večer pri Greinerju na Reberci. Prijatelji turistik dobro došli!

Slov. kršč.-soc. „Zveza“ za Koroško priporoča vsem č. župnijskim uradom na Koroškem svojo zalogo uradnih (slovenskih) tiskovin. Dolej je založila sledeče tiskovine: Rojstno in krstno knjigo, Poročno knjigo, Mrliško knjigo; nadalje: Izpričevala samskega stanu, Oklicne liste, Pobotnice. — Za uradne knjige hranilnic in posojilnic ima tudi založene tri vrste tiskovin. — Osebna naročila se izvršujejo vsak dan od 12. do 1. ure pop. v prostorih celovškega delavskega društva — Kosarnske ulice 30./I., — kamor je nasloviti tudi vsa pismena naročila.

Promocija. Cand. phil. g. Tomaž Sušnik iz Šmarjete v Rožu naznanja svojim prijateljem in znancem, da je bil v torek, dne 20. t. m., promoviran na dunajski univerzi doktorjem filozofije. Iz srca čestitamo!

Razpisano je učiteljsko mesto za moško učno moč na petrazrednici v Porečah. Znanje slovensčine ne zahtevajo! Zakaj ne?

Za občinske tajnike! Meseca avgusta 1909 se vrši izpit občinskih tajnikov v posvetovalni dvorani c. kr. deželne vlade v Celovcu in sicer pismeni 23. avgusta ob 9. uri dopoldne, ustmeni pa 24. avgusta ob 9. uri dopoldne.

G. dr. pl. Metnitz! Govorice, da ste Vi, gosp. doktor, na znanem volilnem shodu v Ličjivasi očitno pred vsemi izjavili, da so duhovniki (in sicer slovenski) dali Srbom 20 milijonov, da so se mogli pripravljati leto-

šnje zimo na vojsko proti Avstriji, še niso potihnile. Ali ste res agitirali s takimi sredstvi? Odgovorite, če ste mož!

Ušlo je „Štimcam“. V poročilu o sijajnem manifestacijskem shodu S. L. S. v Ljubljani pretečeno nedeljo poročajo „Freie Stimmen“ o govoru g. dr. Brejca, ki je povedal, da sloni vsa nemškonalna gonja na nemškonalnem uradništvu in učiteljstvu. „Fr. St.“ so to pot enkrat pozabile lagati, da bi to ne bilo res, ampak so z uredniško opazko „du gemeiner Denunziant“ priznale, da je govoril dr. Brejca golo resnico. Sploh so „Freie Stimmen“ polne psovka, tako da bi se vsakemu izobražencu, četudi nemškonalcu, morale studiti. Več nego otročjesmešno je vendar, da se list o Slovencih sploh nikdar ne more dostojno izraziti. Impozantni, sijajni shod v Ljubljani imenuje „die komödienthafte Versammlung“. Ali nacionalce res ni prav nič sram njihovega glasila?

Frica pl. Kleinmayra našli mrtvega. V sredo je našel neki orožnik v grmovju v bližini vile Theyrer nad Majernikom ob Vrbskem jezeru gimnazijca Frica pl. Kleinmayra, ki so ga pogrešali od 21. junija, mrtvega. Truplo je bilo že nagnito in je ležalo kakih 100 metrov nad cesto; zraven mrliča so našli plosko kupico, v kateri je bil še ostanek neke goste tekočine. Sumijo, da se je nesrečni mladenič zastrupil. Ne daleč v stran so našli pred 14 dnevi v bližini „črne peči“ pod cesto na obali jezera kolo, s katerim se je mladenič odpeljal. Čeravno so tedaj tamošnje okolice natanko preiskali, vendar o pogrešanem niso mogli najti nobenega sledu. Ob dveh popoldne se je podal potri oče na lice mesta, da spozna sina. Zdravniki so dognali, da je storil mladenič samomor v skrajni nervoznosti.

Celovski redarji so naprošeni, da si domače celovške gospode duhovnike boljše ogledajo, da ne bodo doživeli več take blamaže, kakoršno je doživel minoli torek neki redar, ki je ustavil na ulici g. M., misleč da je to morda v duhovnika preoblečeni Pogačnik, ki je slučajno tudi visoke, krepke postave kakor g. M. Za celovško policijo to ni baš najboljša spričevalo.

Tička so ujeli. Neki Janez Pogačnik, po poklicu montér, je bil na sumu, da je ukradel v Solnogradu bisere. Zasedoval ga je mestni redar Tribnik. Izvedel je, da pride Pogačnik v Celovec 19. t. m. opolnoči. Pogačnik se je res pripeljal, bil je pa gladko obrit in je nosil — duhovniško obleko. Nastanil se je v hotelu Moser, kjer se je izdal za nekega Jožefa Sörka. Ko so ga v torek zasledili — ukradel je baje neko kolo — so naredili nanj lov. Kmalu bi bil ušel, da ni trčil skupaj s tukajšnjim trgovcem Virantom in tako padel s kolesa. Pri njem so našli samokres in gotovine okrog 1000 K. Pripisujejo mu skupne tatvine v znesku 30.000 K. Mož je isti, ki so ga lani dobili v peči v škofijski palači.

Škandalozne razmere v Celovcu. Vsem ljudem ustreči, je že res težko; pa toliko vendar smemo zahtevati tudi v nacionalnem Celovcu, da se poskrbi za to, da se opolnočno razgrajanje po predmestjih ustavi. Tako vpitje in krik je včasih po zakotnih gostilnah, pa tudi na ulicah od pijanih Wotanovih slavilcev tudi še popolnoči, da je človek, preplašen iz najboljšega spanja, mnenja, da se je razpuščena menažerija razgnala po mestu. In če nastane kje kak prepir, podnevu ali ponoči, kako se šele mora iskati kakega redarja. Kje pa tiče takrat? Hitro pa so bili pripravljani tedaj, ko je bilo treba ulomiti v podstrešje Mohorjeve hiše ter sneti slovensko trobojnico v dvojezičnem Celovcu. In ko so v nedeljo zvečer nekoliko čez deveto uro prepevali društveniki slovenskega delavskega društva v svoji sobi, je bil redar takoj tukaj, da pozove k miru, češ: „Glauben Sie, daß Sie in Laibach sind?“ In nevarnosti pred dejanskimi napadi v večernih urah po predmestjih tudi ne izpričujejo vrlosti mestnega redarstva. Po vseh tukajšnjih časopisih se opozarja na to, in se naštevajo posamni slučajji. Občinski odbor z novim županom vred: Hic Rhodus, hic salta! Cestne tablice na Sadnem trgu, prodajalci sadja, „kriparce“ in kmetje ob četrtkih nam pač ne storijo nič žalega, čeravno enemu ali drugemu vse povprek v želodcu leži, tako, da se naslavljajo kmetje v eni zadnjih števil „Gr. Tagesposte“ na — živinski trg. Pomembno za duševnega očeta take ideje!

Izkaz darov S. K. S. Z. za Koroško za mladinske knjižnice: Rev. John Smolej, duhovnik v Ameriki, 10 K, Slavna hranilnica in posojilnica v Sinčivesi 50 K. — Za Majarjevo knjižnico, ki bi se naj ustanovila ob stoletnici slavnega rojaka, je daroval č. g. Ivan Kenda, kaplan v Cerknem-Goriško, 13 knjig. Iskrena hvala, posebno č. g. iz Goriške, kajti iznenadilo nas je naravnost, da dobimo prvi dar za Majarjevo knjižnico izven Koroške. Da bi našel mnogo posne-

malcev, ki bi priskočili koroškim bratom na pomoč. Ker se prošnje za mladinske kot ljudske knjižnice vedno bolj množe, je S. K. S. Z. nujno potrebna podpore od strani rojakov bodisi koroških kot izvenkoroških. Posebno zopet priporoča narodni kolek „obmejnim bratom v pomoč“, pri katerem ji ostane 80%. Dobiva se čez počitnice do 1. decembra pri č. g. Jan. Katniku v Rožeku.

Celovec. (Umrli) je dne 14. jul. tukajšnjim slovenskim krogom dobro znani brivec g. Franc Krušic. Svojo obrt je izvrševal že od l. 1872. v Celovcu. Bil je ud in odbornik več društev, ki so ga na zadnji poti spremila ter položila več vencev na njegovo krsto. N. p. v m.!

Celovska okolica. (Kako „Štajerc“ lovi naročnike.) K pd. Rupjaku (M. S. v timeniški župniji) pošlje upravništvo „Štajerca“ poziv, da naj plača ostalo naročnino (1./1. 09 — 31./12. 09). Naročnina pa je že — plačana (3 K po poštni nakaznici št. 109, Grabštanj). — Že prav! Lažnivega „Štajerca“ pa naj naš kmet takoj pusti, sicer bo zlezal še v marsikatero neprijetnost. Pri „Štajercu“ v Ptuj mora vladata čedne razmere! Tudi v Ličjivasi so se že namazali s to spako. Da bi se le povsod.

Pokrče. Glede nemčurskih lumparij pri zadnjih deželnozborskih volitvah so poizvedovali po naši občini orožniki.

Velikovec. (V tretje gre rado.) V kratkem času so iz našega mesta odvedli že tretjega v norišnico. Radi njegovega dobrega in poštenega očeta nočemo navajati za danes njegovega imena. Toda konstatirati hočemo, da je vse tri žalostne slučaje povzročil nemškonalni alkohol. Zares značilno za naše majhno, toda v nemškem nacionalizmu in alkoholu veliko mestece!

Škocijan v Podjuni. (Naše novice.) Hvalevredna in zelo umestna je nova uredba, vsled katere bomo imeli znanprej ob nedeljah poleg navadne božje službe za župljane, ki je običajno ob 7. uri, še čez poletje drugo sv. mašo ob 9. uri v podružnici sv. Jakoba v Klopincu. To daruje naš stari znanec, vč. g. dr. G. Wenzl, profesor iz Dunaja. V prvi vrsti je namenjena za letovičarje; dobrodošla pa bo tudi hišnim varihom, ki so med farno mašo zadržani izpolniti svojo nedeljsko dolžnost. — Spoštovani naš starosta, g. Kancijan Povoden pd. Valentl na Seli je bil povodom zadnje cerkvene vizitacije počaščen s škofijsko diplomom v priznanje za 50letno neumorno, nesebično in požrtvovalno delovanje kot cerkveni ključar. Iskreno čestitamo! — Tujcevetovičarjev je doslej došlo h Klopinskemu jezeru vkrug 150. — Klopinsko olupševalno društvo je napravilo ob jezeru več potnih seznamov ter postavilo nekaj klopi. Že lansko leto, pa tudi letos so bile te naredbe od neznanih rok poškodovane. Čast občine zahteva, da se pusti tuja last nedotaknjena. Za slučaj, da se zgodi komu kaka krivica na lastnini, bo gotovo rade volje posredoval občinski urad.

Podljubelj. (Bojkot.) Za „Judenwille-ja“ najbrž ne veljajo predpisi o bojkotu. Ta namreč čisto mirno poziva socije na bojkot Šelandrove gostilne. Horlovc ni naš mož, vendar pa rečemo odkrito, da se nam grdo zdi, če hočejo na tak način potegniti goste iz stare postrežljive hiše v socialistične gostilnice. Tako pametni smo mi tudi, da vemo, kdo je rodil to misel. Ali je tudi to po geslu: „Freiheit“?

Podljubelj. (Konji so ubili) Oblasserjevega voznika, Matevža Peternel. Vozil je čez Ljubelj nekega častnika, domov grede pa so se mu najbrž zavoljo nevihte, ki je razsajala ponoči, splašili konji in ga ubili. Mož je doma iz Stare Oselice na Kranjskem in zapušča ženo s štirimi otročiči.

Podljubelj. (Nemški Schulverein) je dal za našo šolo nekaj kronic. Iz same hvaležnosti, da smo zasluženi Nemcem, ne zna zdaj naš gospod nadučitelj, kako bi vsakemu človeku obesil na nos, da naši farani niso sami postavili krasnega poslopja, ampak so dobili tudi bornih par sto kronic od omenjenega društva. Z velikim šundrom sta tedaj z učiteljico Narath najprej nabila — brez dovoljenja krajnega šolskega sveta — znano tablico v šoli. Ker pa se ni nihče zglasil, obesil jo je zdaj odzunaj proti cesti, seveda tudi brez dovoljenja. Pokaj nam le je ta naš krajni šolski svet, če ga nihče nič ne vpraša, ali samo zato, da dovoljuje denar? Naši ljudje s težavo plačujejo davek za šolo (210%), gosp. Oblasser na pr. plačuje okoli 2500, gosp. Janez 500 K na leto. Zakaj pa ne bi dali raje teh imen na zunaj? To bi seveda bila sramota, če bi tuji videli, da imamo take davkoplačevalce! Ljudje pa bi gotovo bili bolj zadovoljni kakor so s tem „Schandfleckom“ na javnem poslopu. Upamo, da šolski svet dopove gospodu, ka je njegov posel.

Iz velikovške okolice. (Vovberški župan) je menda zavoljo zadnjega članka v vašem

listu tako razburjen, da noče biti več župan. Kaj ne, gosp. urednik, to bi bila velika nesreča? No, da ne reče, da smo na njega pozabili, moramo ga zopet malo podregati. Gospod župan, kaj ne, da ste še župan? — Povejte nam vendar, zakaj ni izkazal Vaš tajnik Lebar fanta, ki je že dvakrat imel iti k naboru? Ali je to menda tudi Vaša prevelika skrb za kmeta, ki bi rad imel svojega fanta, da ga Vi, oziroma Vaš vestni pomočnik, še ne napišete, in s tem delate mogoče kmetu le nepotrebne poti. In še nekaj. Vi imate tudi jako spretnega občinskega slugo — prav pristnega Nemca „Šumjaka“, kaj ne? Kako pa se je ta človek obnašal pri zadnjih volitvah — in kaj je govoril, oziroma s čim je pretel kmetom pri raznašanju zadnjih obč. listkov, ker so se kmetje „prebrznili“, vprašani od orožnika, povedati resnico, kako se je obnašal in kako je šlo pri volitvi v tej slavni napredni vovberški občini? Če tega ne veste, gosp. župan, potem Vas obžalujemo in Vam glasno na uho povemo, da bomo na Vas in Vaše nedolžne pomočnike dobro pazili.

Borovlje. (Na „rauf“ so prišli.) V nedeljo, dne 18. t. m., imela je podružnica sv. Cirila in Metoda za Borovlje in okolico na Dobravi občni zbor z veselico. Petje, tamburanje in dva govora — to je bilo vse na dnevnem redu, in mislili smo si, da bo to vendar zadostovalo, a glej, naši „omikani“ nasprotniki so se tudi odločili, sodelovati ter tako pomnožiti program. Okoli četrte ure popoldne je namreč prikorakalo iz Borovelj kakih 35 Nemcev, oziroma nemškutarjev, njim na čelu pa je šel znani Damkov Foltej, a to pot brez „fane“. Bili so to večinoma od župana Ogriza iz Borovelj najeti ljudje, ki naj bi razbili zborovanje ter veselico, plačana druhal, katero so morali razgnati nazadnje orožniki. Čast takemu županu, ki povabi, namesto da bi skrbel za mir, fakinažo skupaj, da naj moti slovensko prireditelje! Pri pogledu na to maso smo zapazili razne nadute, pijane obraze, izmed vseh pa je molela glava — plajberškega učitelja, ki se vedno pritožuje, kako so njegovi šolarji neumni. Pred dvema letoma je še sam javno nastopal kot Slovenec, a potem je postal „pameten“ — postal je slovenski Nemec. In zdaj občuje „naš Peter“ le še z gospodo, s „fino gospodo“, kakoršno smo videli na Dobravi, „naš Peter“ je zdaj tudi „fortšritlih“. No, pa hajl!

Št. Jakob v Rožu. (Zborovanje) našega k. sl. izobraževalnega društva, ki se je vršilo preteklo nedeljo v gostilni „pri Tomelnu“ v Velikivasi, pomeni za nas velik napredek, kajti prepričali smo se, da so mnogi, katere smo šteli v tej vasi za nasprotne, v resnici z nami. Udeležba je bila z ozirom na kraj in prostore zelo dobra. Kakor je bilo pričakovati, so prišli na to zborovanje tudi naši nasprotniki s svojim generalom naučiteljem Gornikom, ki je „Mirovim“ bralcem že dobro znan. Krog 4 ure otvori g. podpredsednik zborovanje z običajnim pozdravom ter izraža svoje veselje nad tem, da so se udeležili tega zborovanja tudi taki, ki niso povsem našega mišljenja. Potem pojasni v kratkih besedah namen in potrebo izobraževalnih društev, in podeli besedo glavnemu govorniku g. dr. Arnejcu. Ta je v jako poljudnih in navduševalnih besedah dokazal, da je naša sveta dolžnost, ljubiti svojo lepo slovensko domovino ter jo braniti pred njenimi nasprotniki. Govoril je tako jasno in prepričevalno, da so mu deloma tudi nasprotniki pritrjevali. Da so segle njegove iz srca govorene besede mnogoštevilnim udeležencem do srca, pričalo je viharo ploskanje, ki je sledilo njegovemu govoru. Oglasili so se seveda tudi nasprotniki s svojimi ugovori, katere pa je g. govornik z lahkoto zavrnil, v kolikor je bilo to sploh potrebno. Kajti nekateri so bili tako duhoviti, da jih je občinstvo samo zavrnilo s krepkimi opazkami ali glasnim smehom. Da so naši vrli pevci v polni meri izpolnili svojo dolžnost, ni treba posebej omenjati. Tako se je vršilo celo zborovanje v dokaj lepem redu, kar zadnjikrat ni bilo, in smo z uspehom zelo zadovoljni. Če se pa našim nasprotnikom niso izpolnile njihove nade, jim ne moremo pomagati. Sicer pa upamo, da se še večkrat vidimo.

Velikovec. (Petindvajsetletnico) svojega mašništva je obhajal č. gosp. dekan Šimon Čemer dne 20. t. m. Dekanijska duhovščina mu je čestitala že pri pastoralni konferenci 12. t. m. Za zadnji tork pa smo hoteli našemu priljubljenemu in občespoštovanemu jubilaru prirediti primerno slavlje; toda v svoji skromnosti je vse odklonil in izjavil, da raje da primerno svoto v dobrodelne namene. Edino pri sv. maši je dovolil asistenco, in cerkveni pevski zbor ga je pri tej priliki počastil z lepim petjem. Č. g. jubilaru želimo najmanj še 25 let!

Kotmaravas. (Slovenska trgovina.) Že dolgo smo si želeli kotmirski Slovenci slovensko trgovino, ker smo bili dozdej navezani

nositi svoje groše tistim, ki nas ne marajo. Zdaj pa smo dobili v Prosekarjevi hiši novo slovensko trgovino. Prijazna postrežba, blago po ceni v slovenski trgovini! Kaj še hočemo več?

Gorenče. („Štajerc“) stresa svojo onemoglo jezo nad shodom, ki ga je priredilo pri nas izobraževalno društvo dne 4. t. m. Jezi se nad g. župnikom Volavčnikom, ker je imel blagoslov pri naši župni cerkvi popoldne, na Rudi pa takoj po maši. Seveda „Štajerc“ spremeni našo župno cerkev hitro v podružnico. Dozdaj smo mislili, da imajo škof oblast, božjo službo nadzorovati, a zdaj vemo, da jo ima „Štajerc“. Glejte, glejte! Morda postane bivši socialni demokrat Linhart še papež! Ker nimamo že več let lastnega dušnega pastirja, vemo zdaj, da se moramo obrniti do „Štajerca“, da nam ga preskrbi. Župniku Rozmanu očita, da „v prav krščanski ljubezni psuje in zmerja čez nemškega ali naprednega soseda ter napada novo šolo“. Resnici na ljubo bodi povedano, da se ni dotaknil ne z eno besedo politike ali šole, temveč je govoril le o slabem berilu. Da bi pa imel dosti vzroka govoriti, kako izvrstne so naše šole, dokazuje najbolj dopisnik „Štajerca“, kateri se ni v šoli niti toliko naučil, da bi mogel razumeti preprost govor o slabem berilu. Jezi se dalje „Štajerc“ nad igro in petjem. Njegova jeza nam je razumljiva. Edine igre, ki smo jih vajeni videti od prijateljev „Štajerca“, so pretepi po gostilnah in norčevanje iz reči, ki so dobremu človeku svete, edina društva, v katerih se kratkočasijo, niso pevska, ampak pivska. Odtod jeza „Štajerca“ na naše igre in petje. Takoj za tem dopisom se spravi „Štajerc“ zopet nad g. župnika na Rudi in mu očita slabo plačo organistu. Naprednemu, pa še bolj nevednemu dopisniku „Štajerca“ še to ni znano, da so po postavi župljani dolžni skrbeti za organistovo plačo in ne župnik. Če je g. župnik prepustil bajto, ki je njegova lastnina, organistu kot stanovanje, tedaj je skazal s tem dobroto le župljanom. Lahko bi mu jo odpovedal, kadar bi hotel, in skrbeti bi morali sami za organistovo stanovanje. Če človek te dopise v „Štajercu“ prebere, ne ve, ali bi se bolj čudil neumnosti, ali hudobiji „Štajerčevih“ dopisnikov.

Prevalje. (Zadnji „Štajerc“) zagovarja Pristova, da se je ob lanski suši pri raznih podjetnikih potrudil za seno. Čudno, dobili ga pa vendar nismo. Naj nam Pristov tudi pove tiste podjetnike, katere je obiskal. Žalostno dovolj, če nemškonalni kandidat nima pri merodajnih osebah njegovega mišljenja toliko vpliva, kakor, recimo slovenski št. danijelski župan, ki je dosegel vse. Radi mu verjamemo, da se je letošnju spomlad, ko je dobival od vseh strani resne opomine, naj stori svojo dolžnost, vendarle enkrat vzdramil. Če je pa lansko poletje in jesen, ko je bila najhujša, storil to, kar bi moral storiti kot župan, pa smemo — naj nam to milostno dovoli — po vsej pravici dvomiti, ker nismo o tem ničesar čutili. Pribijemo samo še to, kar je rekel spomladi v pliberški davkariji neki uradnik kmetu iz Breznice: „Ali imate pri vas vsega v izobilju, da se vaša občina nič ni pobrigala za to, da bi se kmetom odpustil četrtletni zemljiški davek, kakor se je to zgodilo v drugih občinah?“ Po želji so imena na razpolago.

Prevalje. (Delavski shod.) Zopet smo zborovali zadnjo nedeljo! Pa koliko nas je bilo, kakor na kakšni sloveči slavnosti! Iz ust odhajajočega tajnika smo slišali zelo poučljivi govor o cerkvi in svobodi, kako razni kričači in razsvitljenci na vsa usta hvalijo svojo svobodo in jo prodajajo v bliščecih posodah, v katerih pa je namesto proslavljene svobode le suženjstvo in laž. Edino-le katoliška cerkev je v resnici svobodomiseln, kar nam dokazuje njena zgodovina. Ali mi ne znamo samo resni biti, ampak tudi veseli. Teh tamburašev se pač ne naveličamo poslušati. In pa g. Mente! Ta zna zabavati, da se mora človek kar za trebuh držati, ko ga gleda in posluša. Da bi nas le še večkrat obiskal na naših shodih!

Prevalje. (Kdo je dopisnik „giftne krote“?) „Štajerc“ je v zadnjem času napolnjen z dopisi iz Prevalj. Prinaša pa take debele, da jih človek mora otipati. Ker na g. župniku ne najde nobenega resničnega madeža, zato so dobrodošle izmišljotine in gnoj, po katerem dozdevno s posebnim veseljem brska. Kdo bi mogel kaj takega početi? — Dne 4. t. m. dopoldne pride mladenič J. G. v zadevi vojaščine v našo občinsko pisarno, kamor pride tudi župan Pristov. Tajnik Pušenjak porine pred župana rokopis, rekoč: „To bomo dali v časnike.“ Smehljaje prebere župan dotično. Dne 11. t. m. pa prinese ptujski lažnivec kar tri dopise iz Prevalj, v katerih se je spravil na nekega slovenskega uradnika, župnika in na kaplana, o katerih je prinesel golo izmišljotino, češ, da ju je „pliberški dekan pošteno opsoval

zaradi hujskanja“ itd. Od 4. t. m. naprej niso prinesli drugi listi od tukaj kakih dopisov, izvzemši „Štajerca“. Gg. Pristov in Pušenjak, ali je tisto, kar sta „dala v časnike“, morda res v „Štajercu“? Ali je „Štajerc“ trobilo g. „Slovenca“ Pristova? Pričakujemo od g. Pristova in njegovega žurnalista popravka!

Bistrica v Rožu. Kake razmere vladajo v bistriški tovarni, kaže sledeči slučaj: Mož, ki že 38 let dela v tovarni, gre prosit za zboljšanje svoje dnevne plače, oziroma, da mu dajo isto plačo, ki jo je že imel pred leti. Ali zavrnilo so ga z izgovorom, da še tega ne zasluži, ter so ga postavili iz tovarne (t. j. od strojev) na dvorišče. Omeniti moramo, da je mož dobival skoz 20 let prosto tovarniško stanovanje, katerega sedaj nima več. Mož pač gotovo zasluži, da tovarna drugače ravna z njim; pred tremi leti je mož rešil življenje peterim ljudem z lastno smrtno nevarnostjo, da ga ne odnesejo valovi. Z največjo težavo jih je rešil gotove smrti ob 12. uri ponoči; otel jim je golo življenje, potrebne obleke ni mogel več rešiti, ker je vse drugo odnesla velika voda. V tisti noči se mu je prehladila žena in kmalu nato umrla. — Revez je čisto izgubljen; od tovarne ni dobil niti najmanjše podpore, ali kake nagrade. Mož, ki zvesto služi skoro 40 let v istem zavodu, bodo navsezadnje še na cesto vrgli, namesto da bi mu kaj izboljšali! Skoro neverjetno!

Žitaravas. (Ustanovitev podružnice c. kr. kmetijske družbe ali „Napredni kvopovc.“) V nedeljo popoldne, dne 18. t. m., bil je sklican ustanovni shod „Podružnice c. kr. kmetijske družbe za občino Žitaravas“ v gostilno pri Kajšelnu v Žitarivasi. Ker pa ni bilo to v nobenem drugem listu (vsaj v slovenskem ne) naznanjeno, kakor v „Landwirtschaftliche Mitteilungen“, se je udeležilo shoda samo 13 kmetov posestnikov in se torej podružnica ni mogla ustanoviti. G. Koberer, načelnik podružnice v Dobrlivasi, in gosp. potovalni učitelj Šumi sta zvalila mesto podružnice samo kvopovc. (Pri nas namreč pravimo, kadar kura iz jajca v določenem času ne zvali piše, takemu jajcu kvopovc.) Mi bi se temu nekoliko posmejali, če ne bi bila cela stvar malo preveč resna. Podružnice so dandanes nekaj važnega za kmeta, zato iščimo, kje je vzrok, da se ni mogla ustanoviti. G. Koberer je rekel, kjer na zborovanju ni godbe ali kake druge neumnosti, tja kmetje ne grejo. To ni res, izvzemši morda za nemčurje, ki se prikažejo le tedaj, kadar je kje „frajbier“. Mi, oziroma naše izobraževalno društvo „Trta“, je priredilo pred štirimi tedni enak poučen shod brez vse zabave, kjer nam je govoril načelnik škocijanske podružnice, vlč. g. župnik Poljanec, in med njimi nad polovico posestnikov. Kje je tedaj vzrok? Po mojem mnenju bi bil ta: Ker liberalizem pri nas že precej slabo stoji, hoteli so ga ozdraviti s kmetijsko podružnico in sicer bi bilo to le tedaj mogoče, če bi bila v liberalnih rokah. Zato so jo mislili ustanoviti tiho, da bi bili sami med seboj. Dokaz! Liberalci so morali biti obveščeni, ker so bili vsi njihovi agitatorji na shodu, čeprav „Mitteilungen“ ne berejo, ali od naše stranke pa je izvedel slučajno, da bo neki liberalni shod, le pisatelj teh vrtic, in ker je radoveden in pa ker ima trdo kožo, se je odločil iti tja, izpraševal je za čas shoda, ker pa ni vedel programa, ga ni hotel mnogo kdo spremit. Torej g. Koberer in g. Šumi, kadar prideta še po takem potu v Žitaravas, ko bosta imela zopet zares take lepe govore, povabita na nekak način tudi „ta črne“, in podružnico bomo lahko ustanovili in izpolnile se vam bodo, g. Šumi, želje da bodo delovali v nji ta črni in beli kmetje lepo skupaj. Jože.

Djekše. Ne zamerite, g. urednik, da pridemo šele zdaj z novicami, katere bi imele biti že objavljene. Da je pri nas tudi več kresov, da so celo v Št. Urhu goreli, se ne smete čuditi. Da pa tudi ni manjkalo jeze dveh ali treh omikanih „tudinemcev“, ki so se zategadelj jezili, je umevno. Res je „za počt“! 23. junija so si ti gospodiči napravili „sonwendfeuer“ in pri tem streljali iz puške. Zdaj smo pa netili mi, da je bilo veselo in ti „patentirani“ Nemci so se jezili. Kaj ne, to je nekaj? Lahko bi še marsikaj povedali, na pr. kako so nekateri šolarji, ki so morali k „sonwendfeuer“ hraščo skupaj vlačiti, zboleli in bili doma kregani — a za danes je dosti — drugokrat, če bo treba, še več povemo!

Brnca. (Hajnža Pirker), znani nasprotnik Slovencev, je obdolžil prireditelje lepe kresne slavnosti v čast sv. Cirilu in Metodu pri Brnci, da so vzeli smodnik, za katerega zbirajo po celi župniji za Veliko noč. Župljanom bodi povedano, da so ob tej priliki zbrali zavedni brnški Slovenci denar za to slavnost. Obdolžitelj naj kar umolkne, sicer se bo zagovarjal drugod.

Možica. (Dirindaj.) Posl. Nagele in žihpoljski župan Lučovnik sta napravila preteklo

nedeljo, dne 18. t. m. pri g. Tofu klavern shod. Na shod so prišli od kmetskih posestnikov le štirje; pa od teh sta dva šla le meneč, da pride naš posl. Grafenauer. Gospodje od „Uniona“ so prignali nekaj delavcev, in navzoči so bili tudi gg. učitelji. Govornik iz Žihpolj je pogreval staro pravljico o svojem dedu, kako da je moral nositi menihom težke vreče kot desetino. Da so morali Slovenci plačevati desetino nemškimi grofom in jim delati tlako, ter da so nemški grofje z našimi kmeti ravnali grdo, o tem seveda g. župan ne ve ničesar povedati. Sicer pa govori žihpoljski Lučovnik povsod o eni in isti reči. Svetujemo, da vzamejo enkrat njegov „govor“ na gramofon, ki ga potem lahko nosijo povsod okoli na „bau-ernferajnske“ shode; g. Lučovnik pa si medtem more naštevirati drugi „govor“, ali pa se izpočiti doma za pečko.

Gospodarske stvari.

Zadružništvo.

(Predaval v socialnem tečaju v Ljubljani VI. Pušenjak.)

Zadružne centrale.

Zadruge bi ne dosegle svojih namenov, oziroma bi tako uspešno ne delovale, ako bi se medsebojno ne združevale v mogočne zveze. V naši organizaciji so sledeče zadružne centrale: Zadružna Zveza v Ljubljani, Gospodarska zveza v Ljubljani, Mlekarska zveza v Ljubljani, Osrednja perotninarska zadruga v Ljubljani, Goriška Zveza gospodarskih zadrug in društev v Gorici ter Gospodarska Zveza v Pulji.

Zadružna Zveza šteje okrog 530 jugoslovanskih zadrug članic, pri katerih je včlanjenih 85.000 članov. Sama je imela l. 1908 94 milijonov kron prometa, vse njene članice ž njo vred so imele 250 milijonov kron prometa. Njen namen je trojen. V prvi vrsti skrbi za razvoj in izpopolnjenje ter daje pouk v vseh zadružnih, pravnih in davčnih zadevah. V to svrhu služijo predavanja, tečaji, pismena in ustmena navodila njenih organov, brošure, časopis „Narodni Gospodar“. V drugi vrsti opravlja zakonito predpisane revizije svojih članic. Razun tega pa izvršuje denarno sporavnico pri svojih članicah. Članice, katere imajo več denarja, kakor ga za svoje poslovanje rabijo, nalagajo istega plodnosno pri Zvezi, dočim dobivajo članice, katerim primanjkujejo denarna sredstva, ista od Zveze.

Goriška Zveza v Gorici in Gospodarska Zveza v Pulji izvršujeta iste naloge, kakor Zadružna Zveza v Ljubljani, Goriška Zveza se še peča tudi z blagovnim prometom.

Gospodarska Zveza v Ljubljani je centrala za skupen nakup in skupno prodajo, je zadružna veletrgovina. Ta centrala se zadnja leta zelo lepo razvija in se peča tudi z eksportom naših pridelkov. Velikega pomena za naše kmetijstvo je dobava volov za mornarico potom Gospodarske Zveze; vsako leto dobi mornarica okrog 5000 volov od te zadružne centrale. Gospodarska Zveza je imela l. 1908 okrog 31 milijonov kron prometa.

Mlekarska Zveza v Ljubljani skrbi za ugodno vnovčenje mleka in mlečnih izdelkov, jaje, zelenjave in strdi. Razen tega pa še ima Mlekarska Zveza nalogo, da deluje na izboljšanje produkcije in napredek mlekarstva s tem, da oskrbuje mlekarnam strokovno izvežbane mlekarnarje in potom razstav seznanja občinstvo z izdelki mlekarn. Mlekarska Zveza je pridobila že precej trdna tla v Trstu in Reki in bo tekom časa prevzela trgovino z mlekom in mlečnimi izdelki v svoje roke. Mlekarska šola na Vrhniki, katera traja pol leta, vzgaja spretno mlekarnarje za vodstvo zadrug.

Perotninarstvo je pri nas precej zanemarjeno. Namen osrednje perotninarske zadrug v Ljubljani je pospeševanje perotninarstva in povzdiga trgovine s perotnino, jajci itd.

Skoraj vse avstrijske zadružne centrale 23 po številu, z nad 6000 zadrugami so združene v Splošni Zvezi kmetijskih zadrug na Dunaju, katera je zastopnica kmetijskega zadružništva napram vsem merodajnim činiteljem. Ta državna centrala, v kateri delujejo zadrugarji vseh narodnosti, izvzemši Poljake, izvršuje blagovni promet za večino kmetijskih korporacij v Avstriji, ustanovila je posredovalnico za prodajo živine na Dunaju in penzijsko društvo zadružnih uradnikov na Dunaju.

Mednarodna zveza kmetijskih zadrug s sedežem v Darmstadtu, kateri so pristopile državne zveze v Avstriji, Nemčiji, Švici, Italiji, na Ogrskem in Francoskem, skrbi za pospeševanje in napredek zadružništva in enotno postopanje zadružnih organizacij v raznih vprašanjih.

Neugodne gospodarske razmere, duh skupnosti, idealno navdušenje in neumorno delo vnetih, požrtvovalnih mož je ustvarilo mogočno se raz-

vijajoče zadružništvo. Zadruge so postale velevažen činitelj v gospodarskem življenju, kateri se povsod upošteva. Zadružna misel zmagonosno napreduje in prodira v najširše sloje ljudstva. Težkoče, katere so se s početka porajale, so odstranjene; zadružna organizacija se razširja in izpopolnjuje.

Temelj zadružništva je položen, zadružna stavba napreduje in če se bode v prihodnjih desetletjih toliko doseglo, kakor se je doseglo v dobi od l. 1895 do današnjega dne, potem smo lahko uverjeni, da bode zadružništvo na Slovenskem doseglo večino ciljev, katere si je postavilo.

Avstrijski vinski zakon določa v § 10.,

da mora imeti vsak imejitelj kleti ali drugih prostorov, v katerih prodaja ali prireja vino, imeti na vidnem prostoru razobešen odtisec § 12 in 14 tega zakona. Pozor torej proizvajalci vina, vinski trgovci, ki prodajate vino, sploh vsi, ki trgujete z vinom, bodisi v sodih ali steklenicah. Kdor ta predpis zanemarja, more biti po določenih § 11 od politične oblasti kaznovan z denarno globo do 200 kron ali z zaporom do 14 dni.

Društveno gibanje.

Velikovec. Društvo „Lipa“ priredi v nedeljo, dne 25. t. m., v Velikovcu v „Narodnem domu“ po blagoslovu ob 3. uri svoje mesečno zborovanje z zanimivim govorom in tamburanjem. Vsi društveniki in prijatelji društva se s tem iskreno vabijo.

Kat. slov. delavsko društvo v Prevaljah priredi v nedeljo, dne 1. avgusta t. l., ob 1/4. uri popoldne javen shod z govorom ter igro „Najdena hči“, katero uprizorijo vrla možiška dekleta, in tamburanjem. K obilni udeležbi vabi rojake od blizu in daleč odbor.

Slov. akademično ferialno društvo „Gorotan“ ima svoj VI. redni občni zbor dne 29. mal. srpana 1909 v „Rutarjevi“ gostilni v Dolinčičah pri Rožku točno ob 3. uri popoldne. Dnevni red: 1. Sprejemanje novih članov. 2. Čitanje zapisnika. 3. Poročilo odbora. 4. Sprememba pravil. 5. Volitve. 6. Slučajnosti. — Udeležba vseh članov in novovstopajočih je radi važnosti sporeda nujna. Vabljeni so tudi prijatelji društva.

Politične vesti.

Sijajen shod Slovenske Ljudske Stranke v Ljubljani.

Volilci S. L. S. so sklicali zadnjo nedeljo v Ljubljano velik shod, ki je trajal od pol 10. ure dopoldne do pol 1. ure opoldne, da dokažejo javnosti, da odobravaljo taktiko „Slovenskega kluba“ nasproti Bienerthovemu ministrstvu. Shod je pomenil za „Slovenski klub“ sijajno manifestacijo. Ko je začel govoriti predsednik „Slov. kluba“, posl. dr. Šusteršič, so ga prekinili burni živio-klici, z balkonov so slovenske dame trosile na člane slovenske delegacije cvetlice, in po dvorani je zadonela slovensko-hrvatska narodna himna „Lijepa naša domovina“.

Shoda se je udeležilo nad 2000 ljudi; navzoči so bili tudi zastopniki iz obmejnih slovenskih dežel. Poslanca Grafenauer in Roškar nista prišla na shod, ker sta imela doma zborovanja. Shod je sklenil z velikanskim navdušenjem soglasno resolucijo, v kateri se zahvaljuje poslancem „Slovenskega kluba“ za sijajni zglede moške neustrašenosti, odobrava njihovo pot v državnem zboru kot edino pravo in pozdravlja njihove zveste zaveznike, kmečke zastopnike bratskega češkega naroda. Shodu je poslal brzojaven pozdrav načelnik „Poljske ljudske stranke“, posl. Stapinski. Ta pozdrav je učinkoval na vlado in njene kroge, kakor da bi bili s kromom politični.

Posl. dr. Šusteršič poda v svojem govoru v krepkih, jasnih potezah zgodovino boja „Slovenske Enote“, oziroma „Slovenskega kluba“ s sedanjo Slovincem in Slovanom sovražno vlado, v katerem je Bienerth pred združeno opozicijo — zbežal. Zmaga opozicije je popolna. To, kar je opozicija nameravala, je tudi dosegla. Govornik dokaže, da je bilo postopanje „Slov. kluba“ dosledno in popolnoma pravilno, popolnoma v soglasju s soglasnim sklepom „Slovenske Enote“ in „Narodne zveze“; nedosledni so bili in soglasnega sklepa jugoslovanskih poslancev niso izvrševali tisti, ki so začeli za hrbtno spletakariti in na poslance „Slov. kluba“ iz zasede metati kamenje, zato ker so isti izvršili soglasno sprejet sklep. Krepko je zavrnil grdo obrekovanje nemških in slovenskih vladnih listov, ki so pisali, da obstruira dr. Šusteršič za — svoj portfelj, rekoč: „Jaz sem preveč ministrov videl in poznam preveč penzionistov, kakor da bi zame imel ministrski sedež kaj vrednosti... Če bi

kdaj slovenska delegacija prišla v položaj, da bi imela odločevati o tem, da stopi slovenski narodni zastopnik v svet krone, potem rečem danes tukaj, da enega bom pri tej priliki na vsak način brezobzirno izključil, in ta sem jaz sam... Mi se bijemo za pravice našega ljudstva, ne pa za portfelje.“ (Burno odobravanje in ploskanje.) Na slovenske liberalce se obrača s pozivom, da naj opuste sedanjo vladno taktiko, ki je njim v škodo in v korist samo našim skupnim nasprotnikom. Če bi se njim posrečilo razbiti „Narodno zvezo“, pade vsa odgovornost za posledice, vsa krivda v tem slučaju na poslance v „Savezu južnih Slavena“. „In še enkrat kličem vsem, tudi najljutejšim domačim nasprotnikom: Bodimo edini v tem boju! Edinost, edinost, edinost in še enkrat edinost!“ (Burno pritrjevanje, živio-klici in ploskanje. Velikanske, dolgotrajne ovacije govorniku. Z galerije se vsipajo nanj cvetlice. Iz zboru se dvignejo mogočni glasovi: „Hej Slovani!“)

Posl. dr. Korošec je dodobra razkril junastvo opozicionalcev v „Savezu“, ki so pri proračunu začeli zapuščati svoje stanovne tovariše, so jih začeli v listih napadati in so šli k vladi, proti kateri bi se kot opozicionalci bili morali bojevati.

Dr. Brejc opiše krivice, ki jih trpimo obmejni Slovenci v šolstvu in pravosodju. Nasprotstvo vlade na teh dveh poljih se zlasti kaže na Koroškem. Vsa nemškonalna gonja sloni na uradništvu in učiteljstvu ob tistem odobravanju vlade. Taka vlada pa ni nepristranska in je boj zoper njo nujno potreben; obstrukcija proti sedanjemu ministrstvu je bil čin politične potrebe.

Dr. Krek je razglabljal, zakaj parlament ne deluje, in prišel do zaključka, da zato, ker je demokratično načelo le polovičarsko izvedeno. Naša stranka je demokratična in narodna.

Shod je uspel vsestransko sijajno in so o njem poročali tudi nemški dnevnik; dunajski bolj nepristransko, zelo strankarsko pa krščansko-socialni „Grazer Volksblatt“ in sploh nemško nemerodajno časopisje v pokrajinah.

Državni poslanec dr. Rybář o položaju.

Tudi v Trstu so zborovali Slovenci zadnjo nedeljo; shod je sklical drž. poslanec dr. Rybář. Velika dvorana „Narodnega doma“ je bila natlačeno polna. Predsedoval je dež. posl. Štef. Frluga. Dr. Rybář je opisal razne stranke, v katere smo bili še pred kratkim razdeljeni v zbornici Slovani. Jugoslovani smo imeli „Slov. klub“ in „Zvezo južnih Slovanov“. Koncem minolega leta sta se obe skupini združili v skupno organizacijo z imenom „Narodna zveza“. Pozneje se je ta skupina razširila s pristopom čeških katoliško-narodnih in starorusinskih poslancev v „Slovanski centrum“. To je bila že precej močna tvorba, da se je bilo nadejati, da bo upoštevana. Ali pokazalo se je, da še ne zadošča. Treba je bilo združiti še več moči, kar se je tudi posrečilo. „Slovanski centrum“ in vse češke stranke so se združile v „Slovansko Jednoto“, v kateri so bili združeni vsi Slovani razen Poljakov in Mladorusinov. Tudi poljska ljudska stranka se je začela oddaljevati od poljskega „Kola“ in se nagibati k „Jednoti“; formalno sicer ni vstopila v „Jednoto“, ali podpirala jo je. Prejšnji ministrski predsednik Beck je odstopil iz razlogov, ki še sedaj niso prav pojasnjeni. Bil je vsaj razumen mož. Da so tržaški Slovenci dobili na šolskem polju vsaj malenkost — podržavljenje nekoliko učiteljev — se moramo zahvaliti Becku. Govornik sodi, da je Beck odstopil pod pritiskom nemških strank, ki jim je bilo neprijetno, da bi bili tudi Slovani — čeravno tvorijo večino prebivalstva — primerno zastopani v ministrstvu. Bienerthovo sedanje parlamentarno ministrstvo, v katero je pozval Bienerth tudi take, ki niti niso bili več poslanci, je sestavljeno iz zagriženih Slovanov. To so: minister za nauk Stürgkh, za pravosodje Hochenburger in takoimenovani minister-rojak dr. Schreiner, ki označuje celo ministrstvo. Program sedanje vlade je zatiranje Slovanov in negovanje Nemcev. Temu ministrstvu boj! Govornik opiše nato, kako je nastala obstrukcija. Poslužili so se orožja, katerega so se posluževali prej Nemci od Wolfa do dr. Luegerja. Naštevava razne razloge, ki govore za obstrukcijo. Mnogo važnejša je bila pogodba z Ogrsko kot je sedaj pogodba s Srbijo, a takrat so obstruirali Nemci. V „Slovanski Jednoti“ je bilo soglasno sklenjeno, da se Bienerthovi vladi ne dovolijo nič več; zato obojja dalmatinske poslance in tiste, ki so glasovali v „Jednoti“ prej zato, zdaj pa zapuščajo zvezo.

Govornikova želja je, da bi bili v parlamentu vsi Slovenci edini. — Zborovalci so izvajanjem dr. Rybářa navdušeno pritrjevali. Soglasno je bila sprejeta resolucija, naj vsi jugoslovanski poslanci složno z najskrajnejšimi sredstvi branijo slovanske koristi in strmoglavijo nam sovražno vlado. —

Izjava tržaških Slovencev in posl. dr. Rybára je zelo pomenljiva in postavlja v zelo slabo luč izjavo celjskega „Narodnega Dnevnika“, ki je pisal, da je celovski „Mir“ postal popolna filialka ljubljanskega „Slovenca“, zato ker smo v zadnji številki zasluženo osvetlili neslovensko pisarjenje liberalnih listov. Nam se zdi, da je le „N. D.“ najbolj odvisen slovenski list, ki je prav smoleno zvezan z liberalizmom tudi tedaj, če je na škodo slovenski politiki. „N. D.“ bo zdaj najbrž pisal, da so tržaški Slovenci podrepaniki dr. Šusteršiča in „Edinost“ filialka „Slovenca“.

Slovenci drugod za obstrukcijo.

V Medoših pri Kortah pri Piranu so minolo nedeljo otvorili nove društvene prostore; k otvoritvi je prišlo na stotine istrskih kmetov. Vršil se je shod, na katerem je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija: „Več sto istrskih Slovanov na najbolj zahodni točki Adrije izraža popolno soglasje s poslanci S. L. S., posebno pa s strankinima voditeljema dr. Šusteršičem in dr. Krekom. — Tudi pri Sv. Križu nad Mariborom se je vršil lep shod, na katerem so sprejeli zborovalci z navdušenjem več resolucij, med njimi sledeče:

1. Na javnem shodu pri Sv. Križu nad Mariborom zbrani volilci odobravajo odločno taktiko „Slovenskega kluba“, zlasti obstrukcijo, v zadnjem zasedanju državnega zbora, se mu zahvaljujejo za možat nastop ter izrekajo svojemu poslancu Ivanu Rožkar, kakor tudi vsem poslancem „Slov. kluba“, popolno zaupanje; pozivajo njega in njegov klub, da, zaupajoč na ljudstvo, ki stoji za odločno slovensko delegacijo, vkljub vsem ostudnim osebnim napadom raznih listov vztraja neomahljivo v boju za pravice slovenskega naroda in kmečkega prebivalstva!

2. Odločno ugovarjajo zoper nameščenja nemških uradnikov in profesorjev na slovenskem ozemlju in zahtevajo, da vlada predloži državnemu zboru jezikovni zakon za alpske dežele, v katerem se uzakoni popolna enakopravnost slovensčine.

3. Zahtevajo, da se v Ljubljani ustanovi slovensko vseučilišče.

4. Ogorčeno obsojajo nedostojne in surove osebne napade nasprotnih listov na naše poslance.

Književnost.

Nekaj o pašnikih in pašniških zadrugah. Spisal Friderik Kukovič, župnik na Dobrni Lastna založba.

„Sosedna Razumnika prašičereja“, ki jo je c. kr. kmetijska družba kranjska izdala po prof. dr. Steuerta nemškem spisu l. 1904. kot IV. zvezek svoje „Kmetijske knjižnice“ v slovenskem, od družbenega ravnatelja Gustava Pirca prirejenem prevodu, je že zdavnaj pošla ter je zato družba ravnokar priskrbela drugo izdajo. Besedilo je ostalo neizpremenjeno, pač je pa dodan pregled vsebine po abecednem redu, ki bo vsakateremu dobrodošel, ki išče v sicer kratkem, a glede vsebine obširnem navodilu za umno prašičerejo odgovor na kako vprašanje, tičoče se praktične prašičereje. Druga izdaja pač ne potrebuje posebnega priporočila, saj razširjanje prve izdaje v več tisoč izvodih in vedno povpraševanje po knjigi, ki je povzročilo potrebo druge izdaje, najbolj dokazuje, kako dobro je došel ta poljudni spis našim kmetovalcem. Povsod je zapaziti dober sad, ki ga rode zlasti nauki soseda Razumnika, in tudi naši gospodarji vedno bolj spoznavajo resnico dr. L. Steuertovega gesla: Srečo v kmetijstvu dela razum. Knjigo „Sosedna Razumnika prašičereja“, ki je opremljena z mnogimi podobami, dobivajo družbeni udje po 1 K s poštnino vred (denar je naprej poslati), za neude in v knjigo-trštvu pa stane 1 K 16 vin. brez poštnine.

Cerkvene vesti.

Novonastavljeni kot kaplani so sledeči čč. gg. četrtoletniki: Marko Gritsch v Št. Vidu ob Glini; Leop. Hank v Trbižu; Franc Kogler v Šmartnu pri Beljaku; Izidor Meierhofer v Sovodju, Franc Mikula v Tinjah; Franc Šenk v Črni; Andrej Truppe v Pliberku.

Prestavljeni so sledeči čč. gg. kaplani: Alb. Blasi iz Šmartna pri Beljaku v Volšperk; Ant. Benetek iz Črne v Železno Kaplo; Tomaž Ulbing kot provizor v Blače. — Č. g. kaplan Jož. Brunner v Sovodju je imenovan tajnikom Pijskega društva in veroučiteljem v Celovcu. — Č. g. Ulrich Hafner, mestni kaplan v Pliberku, je začasno na dopustu.

Ceciljansko društvo za krško škofijo je v svoji zadnji seji razpravljalo poleg drugega tudi o teh dveh važnih točkah: 1. Ali je organiste tudi prištevati v vrsto zasebnih uradnikov ter če so podrejeni teh tikajoči se postavi za oskrbo v

starosti? — 2. se je določilo, da se v farni mežnariji uredi soba za brezplačno stanovanje 3 do 4 gojencev za orglarsko šolo. Imenovana soba se otvori že meseca oktobra t. l.

Priporočujemo našim družinam Kolinsko cikorijo.

Kaj je novega po svetu.

Pernovo pri Galiciji na Štajerskem. Poročila sta se dne 19. t. m. tukaj g. Jan. Smodej in gpdč. Ana Pernovšek. Poročal ju je ženinov brat, vč. g. korni vikar Fr. Smodej iz Celovca. Bilo srečno!

Promocija. Na graški univerzi sta bila dne 17. t. m. promovirana za doktorja prava g. Ivan Lamut, konceptni praktikant pri poštnem ravnateljstvu v Trstu, za doktorja filozofije g. Niko Omersa, bivši suplent na goriški gimnaziji.

Na Bledu je letos razmeroma mnogo tujcev, dasi je vreme skrajno neugodno. Največ je bratov Čehov, a tudi drugih Slovanov je lepo število. Vest o krasoti Blejskega jezera je prodrla celo v daljno Bolgarsko. Prišel je namreč semkaj profesor Gabenski iz Sofije, glavnega mesta Bolgarske. Profesor Gabenski se ne more načuditi lepoti Bleda in njegove okolice. Največ tujcev je v slovenskih hotelih „Triglav“, „Evropa“ in pri Petranu. Vsi ti gostje so z malimi izjemami Slovani. Tako je prav! Svoji k svojim!

Č. g. Ivan Kociper, stolni vikar in katehet v Mariboru, je imenovan za veroučitelja na mariborski gimnaziji.

Zadružni tečaj priredi prihodnji mesec „Zadružna zveza“ za duhovnike in učitelje. Tečaj se bo vršil drugi teden meseca avgusta v Ljubljani.

Beneficiat Slomšek †. Umrl je v nedeljo, dne 18. t. m., ob 1/2 9. uri zvečer jubilar in vpokojeni župnik, č. g. Janez Slomšek, beneficiat v Kortah. Rajni gospod je bil stričnik nepozabnega lavantinskega knezoškofa A. M. Slomškega. Pogreb se je vršil v sredo ob 9. uri dopoldne v Kortah. N. p. v. m.!

Glavna skupščina „Družbe sv. Cirila in Metoda“ se vrši na Jesenicah v nedeljo, dne 8. avgusta.

Društvo „Pravnik“ v Ljubljani je izdalo v slovenskem jeziku novo odvetniško tarifo in sicer v obliki knjižice z abecednim kazalom in v obliki stenskega nabitka. Cena ji je po 80 vin. Kdor pa ob enem kupi dr. Volčiča „Civilnopravne zakone“ (K 8.—), dobi to tarifo v obliki knjižice brezplačno. — Iz objave na platnicah povzemamo, da je to društvo zadnja leta založilo tisek do 20 različnih važnih zakonov in sicer pet v hrvatskem, vse druge pa v slovenskem jeziku. Iz II. dela knjige „Zakoni o javnih knjigah“ so popolnoma ali do malega poslali ponatisi: Železniške in rudniške knjige, Vzorcji predlogov itd., Predpisi o konverziji hipoteknih terjatev. Zato se ta II. (B) del in I. (A, Zakon o zemljiški knjigi itd.), ki sta popolnoma samostalna, oddajata tudi vsak posebej ter veljata v platno vezana po K 3:20. Knjige se dobivajo po knjigarnah in pri uredniku dr. E. Volčiču v Novem mestu.

„**Mestna hranilnica ljubljanska**“ je zvišala za vse svoje vloge obrestno mero za 1/4 %, torej na 4 1/4 %. Zvišanje velja od 1. julija 1909 dalje.

Razpis službe „Družbe sv. Cirila in Metoda“. Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani razpisuje moško učiteljsko mesto na svoji šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu. Nastopiti je treba začetkom letošnjega leta. Plača po dogovoru. S potrebnimi dokazili opremljene prošnje je vložiti na vodstvo družbe najkasneje do 5. avgusta t. l. Želeti je, da ima prosilec že skušnjo učiteljske usposobnosti.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Redek slučaj. Pred mesecem dni — tako poroča časopisje — je porodila žena Ana Rancinger štiri deklice, katere so krstili za Terezijo-Amalijo, Marjeto, Magdaleno in Ano. Oče, dnin ar Ant. Rancinger, ki ima razen tega skrbeti še za pet otrok, katerih najstarejši še ni dovršil 14. leto, pa je že dve leti bolan in ne more ničesar prislužiti. Bolehna je tudi mati in je doslej z največjo težavo kot postrežnica preživela družino. Sedaj pa vlada v družini brezmejna beda, ni hrane, ne mleka ne perila. Trka se na usmiljena srca, da priskočijo na pomoč. Morebitne podpore naj se naslovijo na Ant. Rancinger v Spod. Poljčanah, p. Poljčane, Sp. Štajersko.

Nekdanji ministrski predsednik Badeni †. Mrtvoud je zadel v železniškem vozu nekdanjega ministrskega predsednika grofa Badenija. Badeni je bil dober Slovan. Dne 5. aprila 1897 je izdal

jezikovne odredbe za Češko in Moravsko, po katerih se je pri političkih in sodnih oblastvih uvedla enakopravnost Čehov in Nemcev. Zato so Nemci uprizorili tedaj, brez potrebe, v državnem zboru divjo obstrukcijo, ki se ji je Badeni umaknil.

Opozarjamo na današnji oglas Kolinske tovarne za kavine primesi, o katerih podajamo naslednje poročilo, da seznamimo slovensko javnost s tem slovenskim podjetjem. Kolinsko tovarno za kavine primesi je poklical v življenje arhitekt Č. Křička, ki je že l. 1894. izdelal vse priprave za ustanovitev te tovarne, kakor tudi za zgradbo sušilnic za cikorijske korenine. L. 1895. je bila dograjena nova tovarna v Kolinu in sušilnica v Rečianih in istega leta se je pričelo z izdelovanjem in razpečevanjem Kolinske cikorijske. Mlado podjetje se je moralo v početku svojega obstanka z raznimi težkočami boriti, kajti tudi na Češkem je še pri večini konzumentov vladalo napačno mnenje, da slovenski izdelek po svoji kakovosti ne more dosežati nemških izdelkov. Vztrajnosti ustanoviteljev pa se je vendar posrečilo polagoma pospešiti razvoj podjetja in pridobiti stalen krog odjemalcev za slovenski izdelek. Zanimanje za to podjetje se je nepričakovano pomnožilo, ko se je l. 1898. pretvorilo v delniško družbo češkomoravskega trgovstva s temeljno glavnico 600.000 kron. Rapidno se množični promet je primoral družbo, da je ustanovila podružnično tovarno v Prostjevoju na Moravskem, v kateri namen je bila izdana nova emisija delnic v znesku 400.000 K. Obe tovarni se nahajata danes v najživahnejšem obratu in nemški konkurenci je bil z dosedanjimi imenitnimi uspehi tega podjetja zadan občuten udarec. Letos je napravila družba v svojem razvoju pomemben korak naprej s tem, da je od g. Ivan Jelačina kupila trdko in varstvene znamke „Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani“ ter se tako približala narodnemu trgovstvu na slovenskem jugu. Delniška glavnica je bila za prve potrebe zopet zvišana za 200.000 K, katere delnice so bile določene v nakup slovenskim, hrvatskim in srbskim trgovcem. V Ljubljani sezida družba še v tekočem letu popolnoma novo po najmodernejšem načinu urejeno tovarno, tako da postane Kolinska tovarna za kavine primesi podjetje vsega slovenskega trgovstva in tudi v naših krajih doseže ono stopnjo v tej industriji, ki jo zavzema nemška konkurenca. Podjetju, ki prinese v Ljubljano novega gospodarskega napredka, želimo na slovenskem jugu najboljšega uspeha ter njega izdelke vsem slovenskim rodbinam najtopleje priporočamo.

Tatavi kelihov. 20 letni bahaški slepar Jožef Ulm, pristojen v Kirchberg, ki mu sledijo v Nemčiji zaradi tatvine z iskalnim listom, je udrl nedavno ponoči v Lincu v kapucinsko cerkev. Iz zaprtih omar v zgradu je odnesel pet kelihov v starorimskem slogu v skupni vrednosti 3300 kron. Skrival se je z njimi pod tujimi, pridejanimi si imeni ter jih hotel s pošto odposlati naprej. Pravočasno še so mu prišli na sled ter ga izročili — skrbnemu varstvu. — Preteklo soboto, dne 17. t. m., pa so odnesli neznani uzmoviči iz katedralne zakladnice v Kopru (Capo d'Istria) med drugim štiri kelihе. Izmed teh je bil eden posebno dragocen; izdelan je v gotičkem slogu iz 16. stoletja in sam vreden 50.000 kron. Skupna škoda se ceni na 80.000 kron. Takovi so sadovi brezverske gonje; — ko se kdo božje kazni ne boji več, ga tudi človeška postava ne obdrži več na pravem in poštnem potu.

Nov okras za ženske klobuke. V Waukeganu v Ameriki je neka tovarna, ki se bavi z metalizacijo raznih predmetov, dobila iz Texasa 2000 krastač z rogmi in raznih drugih žab, katere živali bodo sedaj vse metalizirali in potem porabili za okraske ženskih klobukov. Žabe in žabice bodo rabili za okraske na iglah, katere rabijo ženske za pripenjanje klobukov. Predno bodo živali prevlekli s kovino, jih bodo kloroformirali. Omenjena tovarna bode izdala 50.000 takih igel in za vsako bode rabila po eno žival. Trdkka je najela posebne lovce na žabe, kateri jih bodo sedaj v Texasu lovili. Podjetniki so prepričani, da bodo z žabami napravili dobro kupčijo, tembolj, ker se ženske zanimajo za vse, kar je novo, zlasti še, ako pridejo klobuki in „krote“ v poštev.

Drag tiskovni pogrešek. Na Laškem so sklenili novo postavo o pridelovanju riža; za gotove prestopke je v postavi določena kazen na 50 frankov. V uradnem listu so pa pomotoma natisnili namesto številke 50 številko 500. Prvi, ki ga je kaznoval tiskovni škrt, je bil neki posestnik iz Novare, ki je bil obsojen na 500 frankov globe, čeravno so sodišče in vsi navzoči vedeli, da se gre tu le za tiskovno pomoto; kajti sodišče se mora doslovno držati besedila, dokler ga merodajna oblast ne popravi v uradnem listu.

Za „Narodno šolo“ v Št. Jakobu v Rožu 80 darovali:

J. Cenik v Šmartnu 30 kron; M. Resman na Ledenicah 10; Upravništvo „Slovenca“ 120; Malgaj — Vavtizar — Svaton 4; Fl. Isop, proš v Spod. Dravbergu, 2; Fr. Marinič, dekan v Pliberku, 22; Notranjska posojilnica v Postojni 50; Hranilnica in posojilnica Št. Janž v Rožu 50; Fr. Ks. Mesko, župnik na Zili 5; Hranilnica in posojilnica Spod. Dravberg 80; J. Hočvar v Krškem 20; J. Smolej, župnik v Ameriki 24; Zbirka iz Amerike po župniku J. Trunk 45; Zbirka na obnem zboru K. S. Z. v Št. Jakobu 98:21; Zbirka ob godovanju Jan. Šuster v Svečah 27; dobri ljudje v Celovcu 40; čisti dohodek igre „Sv. Cita“ v Medgorjah 16; Weber Marija v Zabnicah 5 kron. Vkup 648 kron 21 vin.

Najiskrenejše se zahvaljuje vsem darovalcem

Matej Ražun, župnik.

Listnica uredništva.

G. A. B. v Ž. Prejeli, pa je tožljivo in poleg tega še nekoliko zakasnelo. Pozdravljeni!

Loterijske številke 17. mal. srpana 1909:
 Trst 9 29 5 32 44
 Linc 11 53 7 29 73

Tržne cene v Celovcu

15. malega srpana 1909 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg		80 litrov (biren)	
	od do		K v	
	K	v	K	v
Pšenica	—	—	—	—
Rž	21	5	21	70
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	22	50	23	80
Oves	21	—	23	7
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	30	47
Turščica	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	—	—
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	8	—	11	—
" kislo	6	—	9	50
Slama	7	—	10	—
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	26
Smetana, 1 "	—	60	1	20
Maslo (goveje) 1 kg	2	60	2	80
Surovo maslo (putar), 1 "	2	60	3	20
Slanina (špoh), povoj., 1 "	2	—	2	20
" surova, 1 "	1	60	1	70
Svinjska mast 1 "	1	70	1	80
Jajca, 1 par	—	14	—	—
Piščeta, 1 "	2	60	—	—
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 "	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ³	3	—	3	30
30 " " mehka, 1 "	2	60	2	80

Živina	100 kilogramov				Prignalo	Prodalo
	Počrez		žive vage			
	od do	od do	od do	od do		
Konji	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	72	74	—	—
" za vožnjo	380	420	—	—	28	13
Junci	230	310	—	—	13	5
Krave	184	400	—	—	62	26
Telice	206	—	—	—	3	1
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	18	36	—	—	168	114
Ovce	—	—	—	—	—	—

Zahtevajte „Mir“ po vseh gostilnah!

Prijatelji, prepričajte se, da vsakdo prihrani mnogo denarja, kdor oskrbi svoj nakup raznega tkalskega blaga naravnost pri izdelovalcu-veščaku, ker le ta more vsestransko najboljšje postreči.

CEFIRI

Špecijelno izdelovanje

kanafase, oksforde, šipkovine in vsakovrstne tkanine lastnega izdelka priporoča po najnižjih cenah izborna češka krščanska tvrška

Vvorci zastoj

JOŽEF SUCHANEK,
 Prva mehanična in ročna tkalnica ter razpošiljalni zavod izbornih tkanin v Novem Hradku pri Novem Mestu na Metuji, Češko.

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbir.

Zaloga je stalno v vrednosti ¼ milijona kron.

Za prodajanje na debelo oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa poletnega blaga bodem letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala.

Imam za ženine in neveste zmerom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

Vsi uslužbenci govorijo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine, Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slaunemu občinstvu se priporoča dne 11. febr. 1909 na novo otvorjena velika manufakturna trgovina

Franc Souvan sin

v stari Souvanovi hiši na Mesnem trgu št. 22 v Ljubljani

Organist in cerkovnik

ki je rokodelcec ter tudi zmožen tamburaški zbor voditi, išče primerno službo. Naslov pove upravnništvo „Mira“ v Celovcu.

Pristnega vina

imam še naprodaj nad **200 hektolitrov**

po nizkih cenah od 30 vinarjev dalje, na postajo Ajdovšćino postavljenega. Pošiljam bela, rdeća in črna vina od 56 litrov dalje.

Kupim vinske sode iz hrastovega lesa, od tudi 100 litrov dalje, močne in v dobrem stanu, naj si bodo nove ali stare, za oboje se priporočam.

Josip Cotič
 posestnik vinograda in trtničar, Vrhpolje, p. Vipava, Kranjsko.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

kmečki kreditni zavod za Celovško okolico

Pavličeva ulica št. 7

uraduje

ob četrtkih od ½ 10. do 12. ure in od ½ 2. do 3. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure.

Društvo jamči za popolno varnost vlog s premoženjem vseh udov.

Pristni kranjski lanenooljnati firnež

Gljnate barve

v posodicah po ½, 1 kg kakor tudi v večjih posodah

Fasadne barve za hiše

po vzorcih

Slikarski vzorci

in papir za vzorce

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode

Steklarski klej (kit)

priznana in strokovno preizkušena najboljši

Karbolinej prve vrste

Mavec (gips) za podobarje in za stavbe

Čopiče domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Labodje milo

(Schichtovo trdno kalijevo milo)

je edina posebnost za pranje volnenega in svilenega blaga, zaves, čipk, vezil itd. itd.

To milo se resnično ne more dovolj prehvaliti, ker vsled svoje nedosegljive pralne veljave, izdatnosti in mehke popolnoma zatemi vse drugo, kar se imenuje milo.

Zaradi zelo velike zaloge oddajam po jako znižanih cenah najboljše

mlatilne stroje za rabo na roko in gepelj, čistilnice od najpriprostejše do najfinejše vrste, sadne in grozdne mline, stiskalnice za grozdje in sadje, kakor sploh vse poljedeljske stroje in jamčim za dobro kakovost.

Trgovina z železnino „Merkur“ P. Majdič, Celje, Štajersko.

Traverze, cement, strešno lepenko, sploh vse stavbinske potrebščine, umetna gnojila vseh vrst, posebno sedaj za ajdo, prodajam po najnižjih cenah.

Slike in ceniki poljedeljskih strojev zastoj in pošt-nine prosto.

Kolinska tovarna za kavine primesi v Ljubljani

priporoča slovenskim rodbinam

„Kolinsko“, „Zvezdno“ in „Ciril-Methodovo“ cikorijo.

Tovarna glinastih izdelkov **F. P. Vidic & Komp., Ljubljana**

ponudi vsako poljubno množino

zarezanih strešnikov (Strangfalzziegel) **sistem Marzola,** **zidarske opeke, peči** itd.

Na zahtevo pošljemo takoj vzorce in ponudbo.

Slovenec **Konrad Skaza**

delavnica za vsa cerkvena dela
v **St. Ulrich, Gröden (Tirolsko)**

se najtopleje priporoča za vsa cerkvena dela. **Velikanska zaloga sv. razpel.** Novi zanimivi slovenski ceniki za-
stoj in franko. **Postrežba solidna in hitra.**

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Spričevalo.

Spodaj podpisani potrjujem sledeče: Gospod **Anton Arčan,** stavitelj umetnih mlinov in žag pri Sv. Jurju ob južni železnici, napravil mi je mojo žago z dvema gatroma, enim sekolarjem, z mlinom na dva para kamnov, mlatilnico in slamo-reznicu itd. vse na vodno silo, vse po najnovjšem modernem sistemu; vsled tega sem mu toplo hvaležen za njegovo izborno delo in ga vsakomur v ti stroki toplo priporočam.

OKONINA, 15. kimavca 1907.

Ignac Zavolovšek,
veleposestnik v Okonini v Savinjski dolini.

Kupujte narodni kolek!

Prihranite mnogo, ako kupite pri izdelovalcu!

Najboljše, brezhibne in pristnobarvne

ostanke

izbornega kanafasa, oksforda za srajce, flanela, platna, cefira, šotskega blaga, višnjeve tkanine, krizeta za sukuje, izborno odbrane, da se more vsak ostanek izborno porabiti v gospodinjstvu, razpošilja **krščanska tvrdka** 40 do 45 metrov za 16 kron po povzetju. Dolgost ostankov 6—10 metrov.

Anton Maršik, lastnik ročne tkalnice in razpošiljatelj
Češka Čermna pri Nachodu, Češko.

Velika zaloga najboljšega

istrijskega vina,

iz najboljših, že izza rimskih časov slavni rimskih gorci med Isolo in Piranom, prodaja po najnižji ceni od 56 litrov naprej

Anton Rebec,

posestnik in vinski trgovec, Št. Peter na Krasu.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 3.000.000.
Rezervni fond K 300.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta števil. 27.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavoije. Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnici v Spljetu in Trstu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8.— za kom. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad. Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.